

Τό ιδεολογικό περιεχόμενο του νέου προγράμματος τῶν Θρησκευτικῶν

(Κείμενο ἀπό τό ἔντυπο
«Ὁρθοδοξία καί αἵρεσις» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας,
τεῦχ. 99, Ἀπρ. – Ἰουν. 2017).

Ἡ συνεχιζόμενη ἐπικαιρότητα τοῦ θέματος

Στό πρόβλημα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν καί στό νέο περιεχόμενό του ἔχουμε ἀναφερθεῖ πολλές φορές στό ἔντυπό μας. Ὡστόσο, τό θέμα συνεχίζει νά βρῖσκεται στό ἐπίκεντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος καί αὐτές τίς μέρες διεξάγεται ἕνας ἀγώνας ἐναντίον τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί μιᾶς μερίδας «ἐκσυγχρονιστῶν» Θεολόγων, πού ἐπιχειροῦν νά μεταβάλλουν ριζικά τό περιεχόμενο καί τή μέθοδο διδασκαλίας τοῦ μαθήματος. Πρωτοστάτες τοῦ ἀγῶνα εἶναι ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἔχει ὀδηγηθεῖ σέ ἕνα εἶδος διαλόγου μέ τό Ὑπουργεῖο Παιδείας, καί ἡ Πανελλήνια Ἑνωση Θεολόγων (Π.Ε.Θ.), ἡ ὁποία ἐκπροσωπεῖ τή συντριπτική πλειοψηφία τῶν Θεολόγων, πού διδάσκουν τό μάθημα στά ἑλληνικά σχολεῖα.

Τό πρόβλημα ἔγκειται στό ὅτι οἱ ἐπιχειρούμενες μεταρρυθμίσεις ἀποτελοῦν εὐθεῖα ἐπίθεση ὄχι μόνο κατά τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλά καί κατά ὅλων τῶν θρησκειῶν, μέ τήν εἰσαγωγή τοῦ ἐξ ὀρισμοῦ ἄθεου πραγματισμοῦ τοῦ John Dewey (1859-1952) σάν μοντέλου ὑποχρεωτικῆς ἐκπαίδευσης στά σχολεῖα. Ἡ σχετικοποίηση κάθε ἀλήθειας καί κάθε ἀξίας εἶναι ἄμεση ἀντικατήχηση στόν ἀθεϊσμό. Τό ιδεολογικό ὑπόβαθρο τοῦ νέου μαθήματος μπορεῖ νά συνοψισθεῖ στίς φράσεις: **«Δέν ὑπάρχει ἀπόλυτη ἀλήθεια. Ὅλα εἶναι ἀνθρώπινες κατασκευές. Ὁ μαθητής καλεῖται νά κατασκευάσει τή δική του θρησκεία κατά τή φαντασία του».** Ὄταν εἰρωνικά ὅλα τά τῶν θρησκειῶν προβάλλονται ὡς σχετικά καί ὡς ἀνθρώπινες κατασκευές, ἡ συνέπεια εἶναι ὁ ἀκραῖος ὕλισμός καί ὁ μαχητικός ἀθεϊσμός. Γονεῖς, εὐσεβεῖς ἐκπαιδευτικοί, μαθητές, κληρὸς καί λαός ὀφείλουν νά ἀντιδράσουν διά παντός μέσου, μὴ ἀποδεχόμενοι τά παιδιὰ τους νά γίνουν θύματα τέτοιου εἴδους προπαγάνδας, τήν ὁποία ἡ ἱστορία διέψευσε μαζί μέ τόν ἀρχιπροπαγανδιστὴ τῆς Dewey, ὁ ὁποῖος προέβλεπε τόν θάνατο τῆς θρησκείας.

Στὴν ἐφημερίδα «Ὁρθόδοξος Τύπος», τῆς 5-5-2017, ὑπάρχει ἕνα ὄντως ἀποκαλυπτικὸ ἄρθρο μέ τίτλο «Ὅχι εἰς τό νέον παιδομάζωμα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν», τό ὁποῖο ἀναδημοσιεύουμε αὐτούσιο καί τό ὁποῖο ἀποδεικνύει ποιά ἀκριβῶς φιλοσοφία διέπει τά νέα Προγράμματα Σπουδῶν.

Τό κείμενο τοῦ «Ὁρθόδοξου τύπου»

«Ποιά εἶναι ἡ ιδεολογική βάση τοῦ νέου προγράμματος σπουδῶν γιά τά Θρησκευτικά: Ἀπόλυτος σχετικισμός καί ἄρνηση ὅτι ὑπάρχει ἀντικειμενική ἀλήθεια στό χῶρο τῆς θρησκείας.

Αὐτήν τήν περίοδο διεξάγεται συζήτηση μέ ἐκπροσώπους τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί εἰδικούς πού ὄρισε ἡ Σύνοδος μέ ἐκπροσώπους τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς γιά τό θέμα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν. Ἐπειδή στό χῶρο ὑπάρχει πολλή παραπληροφόρηση ἡ ἐφημερίδα μας ἐρευνώντας σέ βάθος τό θέμα ἀποκαλύπτει σήμερα κείμενα τῶν ἰδίων τῶν ἐμπνευστῶν τοῦ προγράμματος, τά ὁποῖα σαφῶς ἀποκαλύπτουν ποιές εἶναι οἱ ιδεολογικές προϋποθέσεις τῶν σχεδιαστῶν τους. Ἐπιπλέον παρουσιάζουμε γιά τοὺς ἀναγνώστες μας ἀπομαγνητοφωνημένα τμήματα τῆς ὁμιλίας ἑνός ἐξ αὐτῶν,

ὁ ὁποῖος μίλησε γιὰ τὸ ὑποτιθέμενο παιδαγωγικὸ μέρος τοῦ μαθήματος. Τὰ πράγματα ἔχουν ὡς ἐξῆς:

Ὁ τότε Λέκτωρ κ. Κουκουνάρας - Λιάγκης, ὁ ὁποῖος σημειωτέον εἶναι μέσα στὴν ὁμάδα εὐθύνης τοῦ ΙΕΠ γιὰ τὴν ἐπιμόρφωση 70 ἐκπαιδευτικῶν, οἱ ὁποῖοι καλοῦνται ὀνομαστικά 2 μὲ 4 Μαΐου νὰ μετεκπαιδευτοῦν σὲ αὐτὸ τὸ πρόγραμμα, ἐνῶ ὑποτίθεται ὅτι γιὰ τὸ περιεχόμενό του γίνεται διάλογος μὲ τὴν Ἐκκλησία (69511_ΕΓΚΡΙΣΗ_ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ_ΠΣ_ΘΡΗΣΚ_ΥΑ_27_04_2017), σὲ ἄρθρο του στό περιοδικό «Ἐπιστημονικό Ἐκπαιδευτικό Περιοδικό «εκπ@ιδευτικός κύκλος» Τόμος 3, Τεύχος 1, 2015 © εκπ@ιδευτικός κύκλος ISSN: 2241-4576, σελ. 141, παρουσιάζει ἕνα πῖνακα (σελ. 141-142) γιὰ τίς κατά τὴν ἄποψή του διαθέσιμες παιδαγωγικὲς φιλοσοφίες ὡς πρὸς τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, τίς ὁποῖες καί συγκρίνει.

Τίς διαχωρίζει σὲ κατηγορίες, σὲ αὐτὴν τοῦ ἰδεαλισμοῦ, τοῦ ρεαλισμοῦ, τοῦ κριτικοῦ ρεαλισμοῦ, τοῦ πραγματισμοῦ καί τοῦ ὑπαρξισμοῦ. Κατ' αὐτὸν **ἰδεαλιστική** προσέγγιση, εἶναι ὅταν πιστεύεις ὅτι ἡ πραγματικότητα εἶναι πνευματική, ἠθική, ἀμετάβλητη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι λογικὸ ὄν, αἰώνιος στὴ φύση ὅπως ὁ Θεὸς καί ἡ φύση του εἶναι ἴδια στό χωροχρόνο καί ὑπάρχουν ἀξίες ἀπόλυτες καί αἰώνιες. Ὁ **ρεαλισμός** δέχεται κατά τὸν συγγραφέα ὅτι ὑπάρχει πραγματικότητα ὑλική - ἀντικειμενική, ἡ ὁποία ὀρίζεται ἀπὸ φυσικούς νόμους καί ἡ ὁποία ὑπάρχει ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ὁ ἄνθρωπος εἶναι πνευματικὸ ὄν, Tabula Rasa, οἱ δὲ ἀξίες εἶναι ἀπόλυτες καί αἰώνιες καί βασίζονται στοὺς φυσικούς νόμους. Κατά τὸν **κριτικὸ ρεαλισμό**, ὅπως τὸν ἀντιλαμβάνεται ὁ συγγραφέας, ὑπάρχει μία ὑλική πραγματικότητα ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ὁ ἄνθρωπος εἶναι βιολογικὸ καί κοινωνικὸ ὄν, οἱ δὲ ἀξίες εἶναι σχετικές καί ἀποτελοῦν κοινωνικὲς κατασκευὲς συγκεκριμένου πλαισίου. Ὡς πρὸς τὸν **πραγματισμό** ὁ συγγραφέας θεωρεῖ ὅτι ἡ πραγματικότητα βρίσκεται στὴν ἐμπειρία, στὴν ἀλληλεπίδραση προσώπου-πλαισίου, ἡ ὁποία ἀλλάζει καί δέν ὑπάρχει ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἐμᾶς, ὁ ἄνθρωπος εἶναι βιολογικὸ καί κοινωνικὸ ὄν, οἱ δὲ ἀξίες εἶναι σχετικές καί ὑποκειμενικές σὲ ἀλλαγές. Τέλος, ὡς πρὸς τὸν **ὑπαρξισμό** ἡ πραγματικότητα εἶναι ὑποκειμενική καί ἀπροσδιόριστη, τὸ ἄτομο ζεῖ τὸ δράμα τῆς ζωῆς καί ἡ πραγματικότητα ὑπάρχει στὴ δράση τοῦ ἀτόμου. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνα τίποτα μέχρι νὰ δράσει, γίνεται ὅπως θέλει λόγω προσωπικῆς ἐπιλογῆς καί εἶναι καταδικασμένος στὴν ἐλευθερία του. Οἱ ἀξίες εἶναι σχετικές, ὄχι ἀπόλυτες, ἐπιλέγονται ἐλεύθερα, βασίζονται στίς ἀτομικὲς ἀντιλήψεις καί μεγαλύτερη ἀξία εἶναι ἡ ἐλευθερία καί ἡ ὑπευθυνότητα τοῦ ἀτόμου.

Ὁ κ. Κουκουνάρας - Λιάγκης στὴν παρουσίαση πού ἔγινε γιὰ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἀπὸ τὸ σύλλογο ΚΑΙΡΟΣ στὴν αἴθουσα τῆς Στοᾶς τοῦ Βιβλίου στίς 3 Ἀπριλίου 2017 ἀνέφερε τὰ ἀκόλουθα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀναρτηθεῖ καί ὡς βίντεο στὴν ἰστοσελίδα τοῦ ΚΑΙΡΟΥ καί στό youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=H5VgSx3uMqU>). Στά 56 λεπτά τοῦ βίντεο ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα:

"Τὰ νέα προγράμματα σπουδῶν γόνιμα ἀναπτύχθηκαν μὲ βάση τὸν κριτικὸ ρεαλισμὸ καί στίς μεγαλύτερες τάξεις μὲ βάση τὸν πραγματισμὸ τοῦ Dewey καί τῆς κονστρουκτιβιστικῆς προσέγγισης τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαίδευσης τοῦ Grimmitt ἀλλὰ τοῦ Grimmitt τῆς δεκαετίας τοῦ '90".

Ὁ περίφημος Michael Grimmitt (2000) στὴ σελίδα 144 τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου τοῦ κ. Κουκουνάρα - Λιάγκη κατατάσσεται στοὺς πραγματιστές. Ἐπελέγησαν δηλαδή ἀπὸ τὸ Ὑπ. Παιδείας ἀπὸ τίς ἀνωτέρω περιγραφόμενες φιλοσοφίες μόνο οἱ σκληρὰ σχετικιστικὲς. Ἀπαντώντας στίς ἀντιρροήσεις γιὰ τὰ νέα προγράμματα σπουδῶν ὁ ὁμιλητὴς ἀνεφέρθη καί στίς ἀντιρροήσεις ὡς πρὸς τὸ ἄν προκύπτει ἐξ αὐτῶν κίνδυνος σχετικισμοῦ. Στὴ 1 ὥρα καί 10 τοῦ βίντεο προσθέτει ἐπίσης καί τὰ ἐξῆς:

"Ποιός θά νοηματοδοτήσει αυτό τό σοῦπερ μάργκετ τῆς ἀγορᾶς καί τοῦ διαδικτύου ἄν δέν τό κάνει ἀντικειμενικά καί μέ σεβασμό τό ἴδιο τό σχολεῖο... Ὡς πρὸς τό φόβο τοῦ σχετικισμοῦ εἶναι ὁμολογουμένως ρεαλιστικός καί ἔχει βάση ὄντως... Ἀπό τήν ἄλλη ὡστόσο δέν ἔχουμε κανένα δικαίωμα κινούμενοι στενά ὁμολογιακά ἀφενὸς νά ἀρκοῦμαστε στήν ἀλήθεια τῆς δικῆς μας πίστεως καί ἀφετέρου νά δίνουμε ὑπεραπλουστευμένες καί προκατασκευασμένες ἀπαντήσεις στίς μεγάλες πνευματικές καί διανοητικές προκλήσεις πού ἀντιμετωπίζουν οἱ ἄνθρωποι στή ζωὴ τους".

Ἐπίσης στό 56 λεπτό τοῦ βίντεο καί λίγο πιο πρὶν καί μετά, προεβάλλετο πίσω ἀπό τόν ὁμιλητὴ ἡ εἰκόνα μιᾶς ζυγαριᾶς, ἡ ὁποία ἀπό τή μία μεριά ἔδειχνε τή χαμένη φιλοσοφία, δηλ. τόν ἰδεαλισμό, καί ἀπό τήν ἄλλη τίς κερδισμένες φιλοσοφίες πού γίνονται ἀποδεκτές στό νέο πρόγραμμα σπουδῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι ὁ κριτικός ρεαλισμός καί ὁ κονστρουκτιβισμός. Ἡ ζυγαριά λοιπόν στήν ὁποία ζυγίζεται ἡ τύχη τῶν ἑκατομμυρίων τῶν Ἑλλήνων ἔδειξε βάσει τῆς ταξινόμησης τοῦ ἴδιου τοῦ ὁμιλητῆ, ὅτι τά παιδιά πρέπει νά ἐκπαιδευτοῦν στό ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι μόνο ἓνα βιολογικό καί κοινωνικό ὄν καί ὅτι οἱ ἀξίες εἶναι σχετικές καί ἀποτελοῦν κοινωνικές κατασκευές, ἡ δέ ἀναφορά σέ ἀπόλυτες καί αἰώνιες ἀξίες συνιστᾷ ἢ ἰδεαλισμό ἢ ὅπως ἐλέχθη κατὰ φρικτό τρόπο κατηχητισμό. Ἡ ὑποτιθέμενη ἀντικειμενικὴ πληροφόρηση τὴν ὁποία ὀφείλει νά δώσει τό σχολεῖο κατὰ τόν ὁμιλητὴ, στό ἀνωτέρω ἀπομαγνητοφωνημένο κείμενό του, εἶναι ἀπλά ὅτι ἀντικειμενικές ἀξίες δέν ὑπάρχουν, ὅτι ὅλα εἶναι σχετικά καί κοινωνικές κατασκευές.

Ὁ κ. Κουκουνάρας ἀναφερόμενος στό ἄρθρο του "Οἱ θρησκείες στό σχολεῖο: μία μετανεωτερικὴ προσέγγιση τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαίδευσης μέ τεχνικές ἀπὸ τό θέατρο στήν ἐκπαίδευση" (Θέατρο καί Ἐκπαίδευση δεσμοὶ ἀλληλεγγύης, ἐπιμ. Γκόβας, Ν., Κατσαρίδου, Μ., Μαυρέας, Δ. (ἐπιμ.). (2012). Ἀθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο γιὰ τό Θέατρο στήν Ἐκπαίδευση) ἀναφερόμενος στήν κονστρουκτιβιστικὴ θεώρηση τῆς μάθησης γράφει τά ἑξῆς:

"Ὁ κονστρουκτιβισμός ἀποτελεῖ μιὰ ψυχολογικὴ καί φιλοσοφικὴ θεωρία καί ἐρμηνεῖα τῆς φύσης τῆς μάθησης (Simpson 2002), κατὰ τὴν ὁποία ὁ μαθητὴς δημιουργεῖ τὴ δική του μάθηση (Schunk 2010: 252). Ἐπηρεάστηκε ἀπὸ τὴ θεωρία καί ἔρευνα τῆς ἀνθρώπινης ἀνάπτυξης, κυρίως τῶν Piaget (1970,1972), Vygotsky (1997) καί ἄλλων (Von Glasersfeld 1995, Bruner 1996, 1997). Ἔχει ὡς βάση τὴ πραγματιστικὴ παραδοχὴ ὅτι ἡ ἀλήθεια ἔχει σχετικὴ ἀξία, γιατί δέν εἶναι μιὰ ἀντικειμενικὴ, ἀμετάβλητη καί ἀπόλυτη. Σχετικὴ ἀξία ἔχει καί ἡ γνώση της, γι' αὐτό δέν ὑπάρχει ἀπόλυτη καί ἀντικειμενικὴ γνώση ἢ ἐξήγηση τοῦ κοινωνικοῦ κόσμου. Αὐτό πού συμβαίνει στήν πραγματικότητα εἶναι ἡ ὑποκειμενικὴ οἰκοδόμηση τῆς γνώσης μέσα ἀπὸ πολλαπλά νοήματα καί σημασιοδοτήσεις, πού προσδίνει ὁ καθένας".

Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας στό ἄρθρο του "Ἡ χρῆση βιβλικῶν κειμένων στήν κονστρουκτιβιστικὴ προσέγγιση τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν" (Δελτίο Βιβλικῶν Μελετῶν, 29B, 2011) ἀναφερόμενος στήν κονστρουκτιβιστικὴ θεώρηση τῆς μάθησης ἔγραφε τά ἑξῆς:

"Ἡ κονστρουκτιβιστικὴ θεώρηση τῆς μάθησης ἀμφισβητεῖ ὅτι ἡ σκέψη ἐνυπάρχει στό νοῦ, λόγω ἐνδείξεων ὅτι αὐτὴ λαμβάνει χώρα στό πλαίσιο καταστάσεων. Ἀκόμη, δέχεται ὅτι οἱ διεργασίες τῆς γνώσης, κατὰ κύριο λόγο, οἰκοδομοῦνται ἀπὸ τά ἄτομα, σέ συνάρτηση μέ τίς ἐμπειρίες τους (Bredo 1997). Ἡ θεωρία ὅτι ὁ μαθητὴς δημιουργεῖ τὴ δική του μάθηση εἶναι περισσότερο ἀνατρεπτικὴ ἀπὸ ὅ,τι φαίνεται. Τοποθετεῖ στό κέντρο τῆς θεωρίας τὴν πραγματιστικὴ παραδοχὴ ὅτι ἡ ἀλήθεια δέν εἶναι μιὰ ἀντικειμενικὴ, ἀμετάβλητη, ἀδιαπραγμάτευτη καί ἀπόλυτη. Γιὰ αὐτό ἡ ἀξία τῆς ἴδιας, ἀλλὰ καί ἡ γνώση της εἶναι σχετικές. Ἡ γνώση στήν πραγματικότητα, γιὰ τόν κονστρουκτιβισμό,

διαμορφώνεται υποκειμενικά, οικοδομείται μέσα από τὰ πολλαπλά νοήματα και σημασιοδοτήσεις, πού προσδίδει ὁ καθέννας".

Εἶναι αὐτονόητο κατόπιν ὅλων αὐτῶν ὅτι τό νά μιλήσουμε γιά συγχυτικό μείγμα θρησκειῶν ἢ πανθρησκεία εἶναι πολύ λίγο και ἴσως και κολακευτικό. Στήν πραγματικότητα ἐπιχειρεῖται μία θρασύτατη εἰσαγωγή στό γενικευμένο σχετικισμό, ὁ ὁποῖος ἀποδομεῖ ὄχι μόνο τήν Ὁρθοδοξία ἀλλά και κάθε μορφή θρησκείας. Ὁ μαθητής ὑποχρεοῦται νά προσηλυτισθεῖ στό σχετικισμό και ὅπως ἀνέφερε κάποιος ἄλλος ὁμιλητής "ὅποιος καθηγητής δέν ἐφαρμόζει τό νέο πρόγραμμα ἀπλά φεύγει".

Ἀπό τὰ ἀνωτέρω κείμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι κείμενα πιστῆς ἀντιγραφῆς και ἀπομαγνητοφώνησης τῆς παρουσιάσεως τῶν ἐμπνευστῶν τῆς νέας ἀντικατήρησης τῶν ἐκπαιδευτικῶν, προκύπτει ὅτι βρισκόμαστε σέ διαδικασία μακιαβελικοῦ τύπου παραπληροφόρησης τῆς Ἐκκλησίας πρῶτα ἀπ' ὅλα, τῶν γονέων, τῶν μαθητῶν και τοῦ θεολογικοῦ κόσμου. Αὐτό πού παρουσιάζεται σάν γνώση πού προκύπτει ἀπό τήν ἐμπειρία - βίωμα δέν ἔχει καμία σχέση μέ αὐτό πού ὅλες οἱ θρησκείες ἐννοοῦν ὡς βίωμα, ἢ κάθε μία μέ τό δικό της τρόπο βέβαια, ἀλλά μέ αὐτό πού ἐννοοῦσε ὁ Dewey. Στό βιβλίο τοῦ "A Common Faith" (Yale University Press) πού ἐκδόθηκε τό 1934 (ἐπί τῆ εὐκαιρία οἱ συντάκτες τοῦ προγράμματος εἶναι πολύ ἐνημερωμένοι μέ τίς πρόσφατες ἐξελίξεις τῆς παιδαγωγικῆς βασιζόμενοι στά εὐφυολογήματα τοῦ προπολεμικοῦ Dewey τοῦ 1934!) μᾶς διαβεβαίωνε ὅτι ἡ παραδοσιακή θρησκεία ὁδεύει πρὸς τή λησμονιά και θά ἀφορᾷ μόνο τήν περιέργεια τῆς ἱστορίας. Ὅπως τό αὐτοκίνητο, συνεχίζει, ξεπέρασε τό ἄλογο ἔτσι και ἡ ἐπιστήμη θά ξεπεράσει τή θρησκεία. Ὅλες οἱ θρησκευτικές μορφές, συνεχίζει, εἶναι μυθολογικές και ὅλες οἱ μυστικές ἐμπειρίες ἔχουν μία φυσική ἐξήγηση. Στή σελίδα 30 τοῦ βιβλίου αὐτοῦ προσδοκᾷ ὅλοι οἱ μορφωμένοι ἄνθρωποι νά ἐγκαταλείψουν τή θρησκεία, τόν Θεό, τὰ περί σωτηρίας, χάριτος, προσευχῆς, μυστηρίων, κλήρου, ἀποκαλύψεως κ.ἄ. Γιά νά βοηθήσει ὁ φιλόσοφος κ. Dewey τὰ ἀμερικανᾶκια και τούς ντόπιους θαυμαστές του τό 2017 νά ξεπεράσουν τό ψυχολογικό πρόβλημα ἀπό τήν ἀπώλεια τοῦ Θεοῦ πρότεινε δύο ἀλλαγές: τόν κοσμικό μετασχηματισμό τῆς θρησκείας, πού πλέον δέν θά δεχόμεστε σάν ἁγίους αὐτούς πού ἀγωνίζονται κατά τῶν παθῶν, ἀλλά θά δεχόμεστε στή θέση τους τούς ἀκτιβιστές, πού θά ἀσχολοῦνται μέ τή βελτίωση τῆς ζωῆς σέ αὐτόν τόν πλανήτη. Ἐπίσης πρότεινε, ἡ δεύτερη πρότασή του, ὅτι ἡ ἔννοια Θεός δέν θά ἀντιστοιχεῖ σέ κάποια συγκεκριμένη θεότητα, ἀλλά θά ἀντιστοιχεῖ στήν ἔννοια τῆς ἐνότητος ὅλων τῶν σκοπῶν, τὰ ὁποῖα διεγείρουν σέ ἐμᾶς ἐπιθυμίες και δράσεις. Τό ὅτι βέβαια διαψεύστηκε ὁ κ. Dewey ἀπό τήν ἱστορία τό ξέρουν οἱ πάντες. Τό ὅτι ὅμως ἐμφανίζεται αὐτό τό κωμωδιογράφημα ἡλικίας σχεδόν 100 ἐτῶν ὡς λύση γιά τὰ παιδαγωγικά προβλήματα τῆς ἐλληνικῆς νεότητος τό 2017 μᾶλλον θά πρέπει νά τό ἀποδώσει κανεῖς στό θουκυδίδειο, ὅτι οἱ ἔννοιες ἔχουν χάσει τή σημασία τους, γιά νά μῆν ποῦμε τό βαρύτερο ὅτι, ὅταν μία ἱστορία αὐτοῦ τοῦ τύπου ἐπαναλαμβάνεται, δέν εἶναι κωμωδία ἀλλά τραγωδία. Ὅταν αὐτοῖ οἱ κύριοι μέ ὕψος 40 Καρδινάλιων μας κουνοῦν τό δάχτυλο και μᾶς ζητοῦν νά ἐκσυγχρονιστοῦμε, ἴσως θά πρέπει νά ὑποψιαστοῦν πρῖν μᾶς ἀπειλήσουν μέ τίς περισπούδαστες παραπομπές τους, ὅτι μπορεῖ νά ὑπάρχουν και ἄνθρωποι πού εἶναι σέ θέση νά διαβάσουν αὐτές τίς παραπομπές, νά ξέρουν ξένες γλώσσες και κυρίως νά ξέρουν ἱστορία τῆς ἐκπαίδευσης. Ἄν λοιπόν κοπτόμαστε ὅτι ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς πού προτείνεται στά νέα προγράμματα σπουδῶν εἶναι θέμα παιδαγωγικῆς ἀνάγκης, εἶναι καλό νά λεχθεῖ ποιός τά εἶπε αὐτά, πότε τά εἶπε και ἄν τό ὄραμα τῆς ἐλληνικῆς παιδείας εἶναι ὁ ἐξαμερικανισμός προπολεμικῆς παλιᾶς κοπῆς. Γιά νά καταλάβουν οἱ ἀναγνώστες τῆς ἐφημερίδας μας περί τίνος πρόκειται ὡς πρὸς τόν μακαρίτη Dewey, εἶναι ἐνδιαφέρον νά λεχθεῖ ὅτι ἡ περίφημη φιλοσοφία τοῦ πραγματισμοῦ του βασίζεται σέ μία

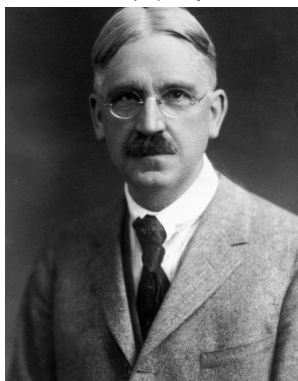
αμίμητη φράση του: "ό,τι δέν μετριέται σέ δολλάριο δέν άξιζει τόν κόπο νά τό λαμβάνουμε σοβαρά ύπόψη"! Μπορεί νά είμαστε άποικία χρέους ύλικά λόγω του ύπερδανεισμοϋ μας, αλλά δέν χρειάζεται νά γίνουμε καί άποικία λοβοτομημένων δολλαριοπλήκτων ή εύρωπλήκτων καί νά θεωροϋμε νομική μας ύποχρέωση νά πείσουμε δικαίους καί άδίκους ότι αυτό είναι τό προοδευτικό μέλλον τής παιδαγωγικής στην Έλλάδα.

Η Έκκλησία τής Έλλάδος καί οί άγιοι Άρχιερείς πού συμμετέχουν στον διάλογο πρέπει νά προσέξουν, γιατί τό παιχνίδι παίζεται μέ σημαδεμένα χαρτιά. Όσο καί νά προσθέσουμε στοιχεία στον προετοιμαζόμενο φάκελο σπουδών από τήν Όρθοδοξία μέσα σέ αυτό τό γκεμπελιστικό πλαίσιο, τό μόνο τό όποιο θά καταφέρουμε είναι νά γελοιοποιήσουμε καί τήν Όρθοδοξία μέ ύπογραφή μάλιστα τής Ι. Συνόδου. Όταν ή φιλοσοφία των νέων προγραμμάτων είναι ότι όλα είναι σχετικά καί δέν ύπάρχει αντικειμενική άλήθεια, έχουμε τήν έναρξη τής επιβολής ενός ριζοσπαστικοϋ άθεϊσμοϋ, ό όποιος άκολουθει λογικά τήν άποδόμηση όλων των θρησκείων. Είναι καιρός έγρήγορης, καιρός άποφάσεων καί καιρός ενός όντως ριζοσπαστικοϋ ΟΧΙ από κληρο καί λαό στό νέο αισχρό παιδομάζωμα εις βάρος τής έλληνικής νεότητας. Επιπλέον άς λεχθει ως ύποσημείωση ότι ή ιδέα του νά εκκοσμιευθει ή παιδεία στην Τουρκία μέσω του πραγματισμοϋ του Dewey ήταν "εύφυής" ιδέα του Κεμάλ Άτατούρκ. Ο ίδιος ό John Dewey εκλήθη τό 1923 από τόν τότε Υπ. Δημόσιας Έκπαίδευσης Σεφά Μπέη καί μετέβη στην Τουρκία. Παρέμεινε δυό μήνες περιοδεύοντας τήν Τουρκία καί συνομιλώντας μέ Τούρκους εκπαιδευτικούς καί υπέβαλε δυό εκθέσεις μία πρώτη πριν φύγει από τήν Τουρκία καί μία δεύτερη πιο περιεκτική, όταν επέστρεψε στην Άμερική. Άν ό κεμαλισμός έχει καί έλληνική εκδοχή θά τό δοϋμε σύντομα στις αίθουσες των έλληνικών σχολείων. Έλπίζουμε ή ήγεσία του Υπ. Παιδείας νά μή θέλει νά συνδέσει τό όνομά της μέ ένα τόσο παλιομοδίτικο άμερικανοκεμαλισμό».

Καί μία άποκαλυπτική καταγγελία

Στήν ιστοσελίδα τής Πανελλήνιας Ένωσης Θεολόγων (ΠΕΘ) ύπάρχει Δελτίο τύπου - Καταγγελία (15/5/2017) γιά προσπάθεια εκφοβισμοϋ Θεολόγων από γνωστό Σύμβουλο του Υπουργείου Παιδείας. Κατά τήν Καταγγελία, ό Σύμβουλος «περιφερόταν στό 2ο ΠΕΚ Άθηνών, στις 9/5/2017 καί παραπλανοϋσε τους έπιμορφούμενους Θεολόγους λέγοντάς τους ότι "άς αντιδράει ή ΠΕΘ όσο θέλει, ή Έκκλησία έχει άποδεχθει τά νέα Προγράμματα καί έχει συμφωνήσει μέ τό Υπουργείο καί τό Ίνστιτούτο Έκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) γιά τήν εφαρμογή τους στά σχολεία" ... Σέ έρώτηση έπιμορφούμενου Θεολόγου "έπί ποίου έπίσημου άποδεικτικοϋ στοιχείου στηρίζετε αυτή σας τήν τοποθέτηση κ. Σύμβουλε (ότι ή Έκκλησία συμφώνησε);", ή άπάντηση ήταν ή σιωπή. Η σιωπή έπίσης, ήταν ή άπάντηση σε έπιμορφούμενο πού ρώτησε: "Θά έπιμορφώσετε καί τους καθηγητές Θεολόγους των έτεροδόξων θρησκευτικών κοινοτήτων (Ρωμαιοκαθολικών, Μουσουλμάνων, Έβραίων), τής χώρας μας γιά τά νέα Προγράμματα;". Σέ άλλη περίπτωση ό έν λόγω Σύμβουλος «άκούγοντας τους προβληματισμούς συναδέλφου χτύπησε τό χέρι του στό έδρανο καί φώναξε μέ ένταση: "Εγώ είμαι ό ... καί Θεολόγους σαν κι έσένα θά τους κάνω ειδική έπιμόρφωση τόν Σεπτέμβριο"». Τά παραπάνω είναι ιδιαίτερα άποκαλυπτικά των «δημοκρατικών» φρονημάτων καί μεθόδων των έμπνευστων των νέων Προγραμμάτων γιά τό μάθημα των Θρησκευτικών.

Φωτογραφίες,

1. Ο άμερικανός πραγματιστής John Dewey (1859-1952). Προέβλεπε τόν θάνατο τής θρησκείας και ισχυριζόταν πώς «ό,τι δέν μετριέται σέ δολλάριο δέν άξιζει τόν κόπο νά λαμβάνεται σοβαρά ύπ' όψιν»!

2. Ο Κεμάλ Άτατούρκ (1881-1938) έπιχείρησε νά εφαρμόσει τό παιδαγωγικό σύστημα τοϋ John Dewey (1859-1952) στήν τότε Τουρκία. Τό ίδιο σύστημα ξαναθυμήθηκαν οί «έκσυγχρονιστές» τοϋ παρόντος και έπιχειροϋν νά τό έπιβάλλουν στή χώρα μας μετά άπό έναν περίπου αιώνα.